

llaciones circa priorem illam conscientiam, qua non esset conscientia appellanda, breviter adnotamus formalem bonitatem vel malitiam humanorum actuum non a conscientia consequenti, sed ab antecedenti, esse desumendam: Hinc illi, qui student theologiæ morali, nonumquam decipiuntur; quia existimant post adeptam scientiam se in pluribus peccasse, quandoquidem ea scientia carebant cum agebant, et bona fide tunc versabantur.

Después de esto propone la división de la conciencia del modo siguiente: «Si in illo syllogismo, qui elformandus est, ut conscientia habeatur, major propositio seu lex semper evidenti certitudine constaret, et minor propositio, seu quod hæc vel illa actio in lege continetur, semper etiam evidenti certitudine constaret, non daretur nisi unica conscientia, conscientia certa et recta. Sed, cum et lex et applicatio legis colligendæ sæpe sint vi difficilis ratiocinationis, hinc variæ adsunt species conscientiæ. Dividitur ergo 1.º: In conscientia recta et erronea. Recta illa est quæ dictat quod est verum; erronea quæ dictat tamquam verum quod falsum est. Conscientia erronea alia est vincibiliter, alia invincibiliter talis prout error moraliter vitari potuit ac debuit, vel moraliter vitari non potuit; 2.º: In conscientiam certam, probabilem, dubiam, strictam, laxam, serupulosam, prout fundatur in motivo certo, probabili, dubio, strictiori, laxiori vel omnino inani. Conscientia, subjective tantum certa, quæ nempe talis existimatur, adeoque certitudine latius accepta, itemque conscientia probabilis et dubia potest esse objective recta vel erronea. Ad erroneam vero serupulosa, stricta et laxa revocatur. Absque enim sufficienti ratione scrupulosa peccatum timet, ubi peccatum non est; laxa iudicium in favorem libertatis inflectit, vel ad legem simpliciter vitandam, vel ad ejus minuendam obligationem; stricta vero vel obligationem quæ non adest, vel graviorem quam reapse adsit, affirmat.

Disertaciones sobre tesis deducidas del Maestro de las Sentencias

XXV

TESIS SEGUNDA DE LA DISTINCIÓN SÉPTIMA DEL LIBRO II DEL MAESTRO

El Maestro después que en el párrafo primero de la Distinción séptima del Libro II dice, quod boni angeli a Deo sunt confirmati per gratiam ut peccare non possint, et mali ita obdurati in malo ut bene vivere nequeant, agrega en el párrafo segundo de la misma Distinción, sed cum nec boni peccare possint nec mali bene velle, vel bene operari, videatur quod jam non habeant liberum arbitrium, quia in utramque partem flecti non possunt cum liberum arbitrium se habeant. Unde Hieronimus in tractatu de Prodigio filio dicit, solus